

Japonske čete vržene nazaj v protinapadu

Ameriški torpedni čoln potopil japonsko bojno ladjo v Filipinskem zalivu. Siamske čete pod poveljstvom japonskih častnikov udrle v Burmo. Rusi reokupirali Možajsk in zdrobili dve nemški oklopni diviziji. Angleški letalci napadli italijanska mesta

Washington, D. C., 22. jan.—Ameriške in filipinske čete so v Filipinskem zalivu potopile japonsko bojno ladjo. Siamske čete pod poveljstvom japonskih častnikov udrle v Burmo. Rusi reokupirali Možajsk in zdrobili dve nemški oklopni diviziji. Angleški letalci napadli italijanska mesta.

Washington, D. C., 22. jan.—Ameriške in filipinske čete so v Filipinskem zalivu potopile japonsko bojno ladjo. Siamske čete pod poveljstvom japonskih častnikov udrle v Burmo. Rusi reokupirali Možajsk in zdrobili dve nemški oklopni diviziji. Angleški letalci napadli italijanska mesta.

Washington, D. C., 21. jan.—Ameriški torpedni čoln s posadko od devetih mož se je zapodil v Filipinski zaliv in potopil japonsko bojno ladjo. Poveljnik ladje John D. Bulkeley je bil ranjen zaradi tega čina.

Washington, D. C., 21. jan.—Ameriški torpedni čoln s posadko od devetih mož se je zapodil v Filipinski zaliv in potopil japonsko bojno ladjo. Poveljnik ladje John D. Bulkeley je bil ranjen zaradi tega čina.

Washington, D. C., 21. jan.—Ameriški torpedni čoln s posadko od devetih mož se je zapodil v Filipinski zaliv in potopil japonsko bojno ladjo. Poveljnik ladje John D. Bulkeley je bil ranjen zaradi tega čina.

Tokio, 21. jan.—Tu poročajo, da so japonske čete oddaljene na 30 milj od Singapora, največje britske trdnjave na Daljnem vzhodu, in da je avstralska mornarica 20.000 mož obkrožena v Angliji v gornjem delu Malajskega polotoka. V spopadih v toku v pondeljek in torek so Japonci sestrelili 27 britskih bojnih letal.

London, 21. jan.—Siamske čete pod poveljstvom japonskih častnikov udrle v Myawaddi, kjer poroča časniška agencija Reuters. To je prva napad, da so siamske čete v akciji. Burma je sledila japonski okupaciji vojaškega letališča v Tavoyu.

Moskva, 21. jan.—Rusi so reokupirali Možajsk, strateško mesto, 57 milj zapadno od Moskve, po vroči bitki v kateri je ubilo več tisoč Nemcev. Hitler-

Stalinov načrt glede Nemčije

Popolno uničenje nacijskega režima

London, 21. jan.—Publikacija News Review piše, da bo Stalin, ko se bo sklepal mir, vztrajal pri zahtevi, da mora biti nacijski režim popolnoma strt in vsi vodilni nacija ustreljeni. Berlin in vsa druga velika nemška mesta morajo priti pod kontrolo zavezniške oborožene sile in Nemčija mora plačati odškodnino za vsa škoda, ki so jo storile Hitlerjeve armade v Rusiji in vseh drugih državah, katere je Hitler okupiral. Vse težke nemške industrije pridejo pod kontrolo zavezniškov in ti bodo tudi nadzirali nemške šole in s tem preprečile podtalno propagando med šolarji.

V omenjeni reviji je članek z naslovom: "Kaj bomo storili z Nemčijo po vojni?" Avtor tega je konservativec Arnold B. Gridley, član parlamenta. On pravi, da se bo morala Nemčija podati brezpogojno, zavezniške armade okupirajo Berlin in vsa druga velika mesta. To je potrebno, da se ljudstvo prepriča, da so bile nemške armade v resnici poražene. On tudi svetuje, naj Anglija pošlje učitelje v Nemčijo, da bodo poučevali nemške otroke.

"Nemčija mora biti popolnoma razorožena," pravi Gridley, "in pruska militaristična kasta strda, da se ne bo nikdar več dvignila. Mi nismo v vojni samo s Hitlerjem, temveč z vsem nemškim narodom."

Nemci razdejali srbska mesta

Več ljudi ustreljenih v Milanovacu

London, 21. jan.—Jugoslovanska vlada v izgnanstvu v Londonu poroča, da so nemški bombardniki in topovi porušili tri srbska mesta in se tako maščevali nad četniki, ki po vodstvom generala Mihajlovića napadajo nacijske vojaške posadke v Srbiji.

Porušen so bila mesta Rudnik, Užice in Gornji Milanovac. Rudnik leži sto milj južno od Beograda, Gornji Milanovac pa 80 milj južno od bivše jugoslovanske prestolnice. Poročilo dostavlja, da so Nemci poklali in ustrelili več sto ljudi v Rudniku in Milanovacu. Trupla so naciji vrgli v jarke in jih zasuli. V Beogradu se je pojavil tifus, ki je zahteval že mnogo žrtev. Pomanjkanje živeža in mleka je akutno in mnogo ljudi je že umrlo za lakoto.

Stradanje v koloniji gobavecev

New York, 21. jan.—Kolonija gobavecev na otoku Culion, ki se nahaja v filipinskih vodah, katere dominirajo Japonci, je v stiski, pravi telegram, katerega je poslal dr. H. W. Wade dr. Perryju Burgessu, predsedniku Ameriške ustanove za gobavece. Dr. Wade je direktor laboratorija te ustanove na otoku. Telegram naglašava, da bodo živila v koloniji kmalu izčrpana. V tej se nahaja 6000 bolnikov in 300 zdravnikov, bolničark in strokovnikov. Kolonija je apelirala preko švicarske vlade na Japonsko, naj pošlje riž in druga živila, toda odgovora ni dobila.

Kitajska misija na poti v Ameriko

Cungking, Kitajska, 21. jan.—Kitajska vojska in ekonomska misija je odpotovala proti Ameriki. Člani te se bodo posvetovali s predsednikom Rooseveltom in državnim tajnikom Hullom, ko pridejo v Washington.

VSA LATINSKA AMERIKA JE SOLIDARNA

Za prelom odnošajev z osiščem

CILEJSKA DELEGACIJA SE OBOTAVLJA

RIO DE JANEIRO, BRAZILJA, 22. jan.—Zastoi, ki je nastal na konferenci ameriških republik, je bil sloni slomljen, ko se je argentinski sunanj ministar Enrique Guinazu izrekel za prelom diplomatskih odnošajev z osiščem. V svoji izjavi je dejal, da je to storil s pridržki in da bo morala prelom ratificirati argentinska vlada.

Rio de Janeiro, Brazilija, 21. jan.—Izjava argentinskega predsednika Ramona S. Castilla, da Argentina ne bo revidirala svojega stališča, je bila mrzel curek vode na glave reprezentantov ameriških republik na Vseameriški konferenci, ki se vrši v tem mestu. Castillo je dejal, da Argentina ne bo pretrgala diplomatskih odnošajev z Nemčijo, Italijo, Japonsko in sateliti teh držav. Z izjemo Argentine in Čileja so se vse ameriške države izrekle za prelom odnošajev z osiščem.

Castillo je v svoji izjavi naglasil, da je stališče Argentine odprto, jasno in razumljivo in da reprezentira javno mnenje. "Oni, ki trdijo, da Argentina ne bo kooperirala z drugimi ameriški republikami, se motijo," je dejal Castillo. "Ona bo sodelovala z njimi, čeprav je proti prelomu diplomatskih odnošajev z osiščem."

Velika porast narodnih dohodkov

Znašali so \$92,200,000,000 v preteklem letu

Washington, D. C., 21. jan.—Vladni ekonomski sodijo, da so skupni narodni dohodki v preteklem letu znašali \$92,200,000,000, najvišjo vsoto v zgodovini Amerike. Povprečni dohodek na vsako osebo je bil \$693.

Dohodki so znašali \$16,200,000,000 več kot l. 1940 in \$8,800,000,000 več kot leta 1929. Gotojno je, da se bodo dohodki povečali v tem letu. Povečanje predvsem zaradi obsevnosti stroškov za financiranje vojne in dvigovanja cen. Medze in plače tvorijo največji del narodnih dohodkov. Te so v preteklem letu znašale \$48,000,000,000, devet odstotkov več nego v prejšnjem letu. Dohodki farmerjev, korporacij in trgovin so se tudi povečali. Dohodki industrijsko so lani narasli na \$26,600,000,000.

Od skupne vsote narodnih dohodkov je šlo \$15,000,000,000 za ojačanje ameriške oborožene sile in pomoč Veliki Britaniji. Ta vsota predstavlja 16 odstotkov skupnih dohodkov.

Burma bo dobila novo vlado

Rangoon, Burma, 21. jan.—Paw Tun bo formalno novo vlado, ki bo nadomestila ono premijerja U Sawa, ki so ga Angleži aretirali na obtožbo, da je skoval zaroto z Japonci, da pride Burma pod japonsko kontrolo. Tun je bil izbran za predsednika vlade, ki bo sodelovala z Angleži pri obrambi Burme.

Kitajci zmagali na treh frontah

Cungking, Kitajska, 21. jan.—Vrhovno poveljstvo poroča o kitajskih zmagah v bitkah z Japonci na treh frontah. Te so bile izvojevane v provincah Honan, Hupeh in Kwangtung. Dve japonski diviziji sta bili zdrobljeni v bitkah s Kitajci pri Cangi.

Nelson prepovedal izdelovanje avtov

Odredba stopi v veljavo prihodnji mesec

REORGANIZIRANJE AVTNE INDUSTRIJE

Washington, D. C., 21. jan.—Donald M. Nelson, načelnik nedavno ustanovljenega odbora za produkcijo bojne opreme, je sinoči izdal odredbo, ki prepoveduje izdelovanje potniških avtomobilov in lahkih tovornih avtov po 31. januarju. Zadevno naznanilo je objavil po konferenci s predsednikom Rooseveltom, na kateri je predsednik odobril načrte glede popolnega reorganiziranja avtne industrije. Pričakuje se, da bodo ti načrti danes objavljeni.

Odredba je bila izdana po seji članov odbora za produkcijo bojne opreme. Nelson je dejal, da se nanaša na proizvodnjo potniških avtomobilov in lahkih tovornih avtov. Avtne kompanije, ki ne morejo izpolniti naročil do prvega februarja, bodo dobile dovoljenje za nadaljevanje obrata do 10. februarja pod pogojem, da s tem ne bo ovirana izvedba načrtov glede preureditve mašinerije za produkcijo tankov, bojnih letal, topov in drugega orožja.

Iz besedila Nelsonove odredbe je razvidno, da bo produkcija potniških avtomobilov in lahkih tovornih avtov ustavljena. Doznava se, da imajo avtne trgovine zdaj na rok ob 450,000 novih potniških avtomobilov in 38,000 lahkih tovornih avtov. Člani novega odbora, kateremu načeluje Nelson, so podpredsednik Henry A. Wallace, William S. Knudsen, Leon Henderson, Sidney Hillman, Harry L. Hopkins, trgovinski tajnik Jesse Jones, vojni tajnik Henry L. Stimson in mornarični tajnik Frank Knox. Hopkins in Stimson se nista udeležila prve seje tega odbora, toda slednja je reprezentiral Robert P. Patterson, pomožni vojni tajnik. Seja se je vršila v uradu administracije socialne zaščite.

Churchill skuša utihniti kritike

Debata o vojni situaciji

London, 21. jan.—Liberalci in konservativci so zagajali krik, da hoče premier Churchill utihniti kritike zahtevo, da mora parlament glasovati o zaupnici, ko se v parlamentu prične debata o vojni situaciji. Premier je včasih nastopil pred parlamentom in v svojem govoru je udrihal po poslancih, ki kritizirajo vodstvo vojne na Pacifiku. Churchill je dejal, da bo debata o vojni situaciji trajala tri dni, naker bo zahteval zaupnico. "Debato bom otvoril sam in jo tudi zaključil," je dejal.

Več poslancev, med temi člani konservativne stranke, je izjavilo, da hoče Churchill s svojo taktiko zamašiti usta kritikom. Dal jim je že razumeti, da se ne bo opravičeval zaradi dogodkov, ki so se pripetili na Daljnem vzhodu. Premier je obljubil, da bo v svojem govoru orisal potek vojnih operacij in deloma tudi vzroke porazov britskih čet v bitkah z Japonci na Malajskem polotoku.

Japonci v Mehiki pod nadzorstvom

Mexico City, 21. jan.—Vladne avtoritete so odredile premestitev 600 Japoncev iz Spodnje Californije in okolice Mexicali-je v bližini ameriške meje v Guadalupeju, kjer so koncentrirani mornarji z osiščenih parnikov, katere je Mehika zasegla. Vsi Japonci so pod strogim policijskim nadzorstvom. Ta korak je bil storjen, ko je senator Abel Oseguera povedal o seki, kateremu je bila poverjena preiskava aktivnosti osiščenih agentov, da je dobil poročilo iz Tampice, da so nameravali Japonci pognati z dinamitom v zrak tamkajšnje oljnake.

Vodja srebrnosrajčnikov odveden v ječo

Asheville, N. C., 21. jan.—William Dudley Pelley, ustanovitelj in vodja Legije ameriških srebrnosrajčnikov, fašistične grupe, je bil obsojen na dve leti zapora na obtožbo kršenja državnega zaščitnega zakona. Obsojdo je izrekel sodnik F. D. Phillips, naker je bil Pelley odveden v ječo.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inoseststvo \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cicero \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljateljju le v slučaju, če je priložil poštuno.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:
PROSVETA
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Na žalostnem obisku
Palisade, Colo.—Po šestih letih odsotnosti se domenimo z mojim možem, hčerjo in bratom Frankom, da se za božične praznike podamo na obisk k moji dragi materi v Utah. V Toole, Utah, 'se odpeljemo tri dni pred božičem v nadi, da se sestanemo veseli z ostalimi brati in sestrami, predvsem pa z našo drago materjo in skupaj praznujemo, vesel božič.

Kako vesela sem prestopila ob devedetih zvečer prag mojega rojstnega kraja. Domov pridem nič hudega sluteč. Moja draga mati je ležala v postelji s hudo boleznijo pljučnico. Ko stopimo v njeno sobo, nas je še vse spoznala. Začela se je z nami pogovarjati in hotela je vse izvedeti. Toda žal, 24. dec. zvečer nas že ni več vseh spoznala in na božični dan zjutraj je mirno zaspala za vedno.

Ko sem pred nekaj tedni brala dopis Therese Dušakove, v katerem je opisovala svoje doživljanje v vojni, sem si mislila: Vam Štajercem se ni nič bolj godilo kot nam Primorcem.

Ko sem bila že vse upanje zgubila, sem šla k župniku in mu potožila, da nimam otrokom dati kaj jesti niti jih v kaj oblačiti, kupa mojega trpljenja je polna in če mi more kaj pomagati, drugače si bom pa sama. On me tolaži, da mi bo Bog pomagal, jaz pa odgovorim, da mi Bog ne more pomagati. Bila sem skoro popolnoma obupana. On skoči pokonci, seže v žep in mi da tri goldinarje rekoč: kupi nekaj jestvin.

Cas je tekel naprej in s časom so prišle tudi spremembe. Tudi živez je prišel iz Amerike, toda drugo vprašanje je, kako so ga delili. Otroci so v šoli dobivali mleko in govorili, da ameriško mleko je slabše kot domače. Tudi tukaj so bili prvi tako zvani "boljši" ljudje.

Suhaška bolezen

Ko so bili ameriški suhači pred devetimi leti korenito izbrisani iz javnega življenja, bi bil človek mislil, da je za vselej konec njihove bolezni. Na žalost ni tako. Suhači imajo, kakor tradicionalen maček, devetoro eksistenc.

Vojna je okorajšila suhaške apostole, ki so se vrgli v Washington, da spet poskusijo svojo srečo. Znanjo je, da je zadnja vojna dvignila ameriške suhače v sedlo. Najprvo so ustrahovali kongres, da je sprejel "prohibicijo med vojno," čes, ameriška armada in mornarica morata biti trezni, drugače ne moreta zmagati. Ko se jim je ta prevara posrečila, so na vse mogoče trike usilili Združenim državam nesrečni osemnajsti amendment ustave—nakar je vzel trinajst let nepopisne moralne hinavščine in korupcije, predno se je Amerika odkrižala tiste sramote.

Suhači so moralistični burbonci, ki se ničesar ne nauče in ničesar ne pozabijo. Pa spet ponavljajo staro pesem, da je treba poskrbeti, da bosta armada in mornarica "trezni," ker drugače ne bo zmage ne na suhem in ne na morju. Kongresu usiljujejo kar šestero zakonskih načrtov za "iztrežnitev" vojakov in pomorščakov in, pasja para, pripravili so celo nov amendment suhote za ustavo.

In kako demagoško agitirajo okoli kongresnikov in senatorjev, pripovedujejo jim, da so Japonci zato uspeli s svojim zahrbtnim napadom na Pearl Harbor, ker so ameriški pomorščaki in letalci tamkaj vsi prejšnjo noč popivali in zjutraj so pijani spali. . . . To klepečevo v Washingtonu se glede na to, če imajo kakšen dokaz ali ne. Težko je najti takšnih demagogov.

Ampak to pot se bodo suhači grdo namazali. Ameriško ljudstvo še ni pozabilo krutega dejstva, da prohibicija ali prepoved sama na sebi še ne preprote ničesar. Draga je bila ta šola za Ameriko, toda koristna, zato pa ne pojde več na lim suhačev—naj še tako javkajo, zavijajo oči in molijo svoje hinavske molitvice.

Živčne žrtve vojne

Totalna vojna, kakršno so zmogli skotiti totalitarni diktatorji, ima poleg fizikalnih žrtev na bojiščih in v mestih, ki jih rušijo bombe iz zraka; tudi mentalne žrtve, ki padajo daleč proč od bojišč in prizadetih mest. To so reveži, katerim so burni dogodki zadnjih let tako pretresli živce, da niso več sposobni za logično razmišljanje in zaključevanje—sploh niso več zanesljivi.

To so ljudje, ki so po svojem temperamentu močno izpostavljeni baš temu, kar jih je zadelo; vsak temperament človek, ki je navadno zalit z veliko mero čustvenosti, je v nevarnosti, da prej ali slej podleže živčnim pretresom, kar pa ne more biti njegova krivda, ker sam si ne more pomagati.

Ne, njihova krivda ni—je pa krivda normalnih in zdravih ljudi, ki eventualno zaupajo tem žrtvam odgovorna dela. Fakt je namreč, da v tem momentu na tisoče in tisoče siromakov z razbitimi živci, mentalnih ranjenecv, ki so nesposobni za vsako odgovorno delo—upolenih v zelo važnih službah. Na primer v oficielnem Washingtonu jih je ogromna množica, ki se vlečejo kot polži v zelo važnih in odgovornih uradih in se tresejo kot žolca, ne delajo pa drugega kot konfuzijo.

Fizikalne in mentalne ranjence, ki jih poberejo na bojnem polju ali na ulicah bombardiranega mesta, vedo kam spraviti; odvedejo jih v bolnišnico, kamor spadajo in kjer ne delajo nikomur napotja ali škode. To je pravilno. Velika nesreča pa je za demokracijo, ker odgovorni oblastniki še danes ne vedo tega, da tudi bolniki na živcih, ki so podlegli razburjenosti časa in razmer, ne spadajo drugam kot v bolnišnico. . . .

Velika nesreča za demokracijo je, da na tisoče in tisoče teh bolnikov z razbitimi živci danes hodi svobodno naokoli in daje histerične nasvete—zdravim in normalnim ljudem, piše članke za časopise in opravila druga važna dela, na primer sodeluje pri načrtih bojne produkcije ali celo pri strateških načrtih bojnih operacij. . . .

To je velika nesreča za demokracijo!—

Prostovoljna cenzura

Predsednik Roosevelt je izjavil, da ameriški tisk si ohrani svobodo tudi med vojno, če si jo bo znal čuvati. To pomeni, da uradne cenzure ne bo, namesto tega pa mora biti vsak lastnik lista in vsak urednik sam svoj cenzor. To je pametna beseda za odrasle in razodone ljudi, ki ne potrebujejo cenzure. Cenzura je za otroke, ki nočejo in ne znajo ubogati.

Danes je nujno potrebno, da noben časnik ne tiska ničesar, kar bi koristilo sovražniku in mu dajalo moralno podporo. Informacije o kretanju ladij in vojaških čet, podrobnostih obrambe in produkcije bojnih sredstev, o poškodovanju vojnih objektov, o potih predsednika Združenih držav kot vrhovnega poveljnika armade in mornarice ali vojaških ter diplomatskih misij in drugih višjih uradnikov, ki potujejo po uradnih poslih—so prepovedane za objavo.

Listi lahko razpravljajo in kritizirajo, kolikor hočejo, nihče jim tega ne brani—ni pa pametno in škodljivo je, če objavljajo napadne, lažnjive vesti o armadi, mornarici in poveljstvu v tem času.

Vsi listi v Ameriki so danes pod prostovoljno cenzuro. Lastnik in urednik sta cenzorja, ki morata paziti, da nobena publikacija ne koristi sovražniku in dela škodo Združenim državam. Dopsniki pa lahko pomagajo uredniku s tem, da se sami ogibljuje sovražne propagande in ne pošiljajo listom škodljivih stvari.

Svoboda tiska ni nikdar bil in najmanj sme zdaj biti—svoboda laganja in obrekovanja.

Naša pokojna mati je bila rojena pred 61 leti v vasi Fužina pri Žužemberku na Dolenjskem. V to deželjo je prišla pred 42 leti. Spadala je k društvu Edinost 12 SNPJ v Murrayju, Utah. Članica omenjenega društva je bila več ko 30 let. Ker ni daleč, smo takoj po njeni smrti obvestili uradnike njenega društva, da je sestra Simonich umrla. Njenega pogreba so se udeležili rojaki iz vseh delov države Utah, čeravno se nekateri niso strinjali z njeno odkritosrčnostjo, toda v smrtnem slučaju se mora vse pozabiti.

Lepo bi bilo od društva 12, da bi se udeležili pogreba kot bratje in sestre, ampak tega niso storili. Sicer je prišel br. Cvar iz Medvala, ki je prečital pogrebni govor SNPJ. In kljub temu, da so mi povedali, da tam še ni bilo takega pogreba, vendar nisem videla nobenega družvenega brata. Zatorej so morali pokojnico nositi moji bratje—nas je bilo 13 otrok, devet sinov in štiri hčere. Vsi bratje in sestre se zahvaljujemo rojakom v Tooleu in okolici za rože, za obiske v uri žalosti in za udeležbo pri pogrebu naše blage matere.

Naj še omenim, da rovi tukaj obratujejo s polno paro in tudi zaslugek je še precej dober, ali draginja je velika. Vreme imamo lepo, malo snega, toda precej mrzlo.

Spomini iz vojne

Frontenac, Kans.—Že sem nekaj let v Združenih državah, toda mi ne gre iz spomina, koliko hudega sem prestala v zadnji vojni. To vemo le tisti, ki smo vse tisto gorje poskusili. Z besedo se skoraj težko pove. In ravno to me je napotilo k pisavi, ker smo zopet v vojnem vrtnicu.

Kot je vsem znano, se je prva svetovna vojna pričela poleti 1914. Dne 27. julija je bil moj mož v splošni mobilizaciji klican v armado in takrat sem ga videla zadnjikrat. Dvakrat mi je pisal iz Karlova in to je bilo vse. Bila sem še bolj pri slabem zdravju z dvema otrokoma—prva hčerka je bila stara dve leti in pol, druga pa pet mesecev. Že prej smo samo životalili, potem pa brez vseh sredstev. Čez čas so nam začeli nekaj malega pomagati od občine, toda tisti, ki so bili bolj pri vrhu, so bili prvi, mi siromaki pa zadnji.

Danes se zopet veliko priporoča glede zbiranja prispevkov za pomoč staremu kraju. Nimmam nič proti temu, samo to bi želela, da bi bili pomoči deležni v resnici tisti, ki so ali bodo potrebni.

Naj omenim še to, da mi radi siromašnosti v zadnji vojni ni kazalo drugega, kot da sem dala starejšo hčerko moji teti v Sloveniji, mlajšo sem pustila materi, jaz pa sem šla služiti, da sem vsaj nekoliko pomagala v tisti revščini. Rada bi še bolj obirno pisala, toda naj zdostuje. Kdor je že kaj takega doživel, se ne želi več povrniti v tisto trpljenje. Toda v sedanji vojni je v starem kraju menda še huje. Ako ta moj prvi dopis ne bo šel v uredniški koš, se o priliki še oglasim.

Paulina Vičič. 27.

Indijancev se ni bati
Gallup, New Mexico.—Ker se nihče ne oglašil od tukaj, sem se jaz namenila nekoliko poročati. Dne 21. dec. smo imeli skupno društveno sejo, ker smo se člani bivšega društva 201 SSPZ pridružili društvu Gorenjec 120. Upam, da se bomo dobro razumeli, ker smo vsi pristopili k jednoti ali zvezi z enakim namenom: pomagati drug drugemu v nesreči.

Za leto 1942 smo izvolili sledeči odbor: Predsednik Frank Kozelicki, podpredsednik Matt Pleše, tajnik Anton Gantar, blagajnica Jenni Marinsek, zapisnikar Matt L. Pleše, bolniški predsednik Martin Marinsek; nadzorniki Frank Hren, John Kozelicki, Mary Marinsek. Za Rdeči križ smo darovali \$5 in za Gallup Community tree \$5. Sklenili smo tudi pridrjeti veselico, ki se je vršila na Silvestrov večer v Petranovičevi dvorani. Seja društva se vrši vsako tretjo nedeljo v mesecu popoldne, ne več dopoldne kot do sedaj.

Rada čitam dopise v Prosveti. Z zanimanjem sem čitala tudi življenjepis Antona Valentinčiča, kakor tudi potopis "Big" Tonnyja. Iz srca sem se nasmejala, ko sem čitala, kako se je mrs. Tomšič bala tukajšnjih Indijancev. Na misel mi je prišlo, ko sem pred par leti čitala v tukajšnjem listu, da so mestni može dobili pismo od nekoga z vzhoda, ako bi mu bilo varno pripeljati ženo na Indian Tribal

O posetu in konvenciji
Slickville, Pa.—Pri nas že dolgo niso bili tako veseli božični prazniki kot zadnjič. Prišli so vsi otroci in sorodniki skupaj od blizu in daleč, kakor že dolgo ne. Mlajši sin je prišel iz Camp Lee, Va. Iz Chicaga so prišli Anton, njegova žena in Frank Pirman. Tudi Louis Pirman, ki je tukaj oženjen, je bil z ženo v krogu svojih bratov in sester do zadnjega. Vsi so prinesli lepa božična darila. Anton mi je prinesel tudi Družinski koledar za 1942. Vsa čast in hvala otrokom, ki se še vedno spominjajo matere.

Vse je bilo tako prijazno in veselo do zadnjega dneva. Toda čas hitro beži in prišel je dan, ko so se začeli odpravljati na daljnjo pot, seveda vsi solznih oči in bolečih src, mene so pa tolažili, ako bo mogoče, da se zopet kmalu vidimo. Ali v takih časih kot so sedaj je težko upati

BUY A SHARE IN AMERICA

DEFENSE SAVINGS BONDS AND STAMPS

BANK WITH YOUR COUNTRY is the theme of this effective Defense Savings poster now seen in store windows and in the lobbies of buildings all over the country. Drawn by artist Henry Billings, of Rhinebeck, N. Y., the poster portrays the spirit of patriotism by investing in the United States Government through the purchase of Defense Bonds and Stamps. Stamps are priced from 10 cents to \$5; Bonds from \$18.75 to \$10,000.

Ceremonial, ki se tukaj vrši vsako leto meseca avgusta. Takrat pride skupaj več tisoč Indijancev raznih rodov, tudi iz drugih držav. Paradirajo po mestu in kažejo svoje običaje in umetnost.

Kar se tiče varnosti, sem bila bolj v strahu v Pittsburghu med zadnjo konvencijo SNPJ. Ko sem šla neko popoldne po seji malo daj od hotela Fort Pitt in stopila iz neke trgovine, sem v naglici šla v napačno smer. Hotela sem iti v Slovenski dom, toda kmalu uvidim, da grem v drugo smer. Malo se ozrem naokrog in se vrnem v isto smer, kot sem prišla. Pa se mi pridruži nepoznani gentleman in se ponudi, da me spremlja do hotela. Rekel je, da je "forman" v neki tovarni in da stanuje v hotelu Fort Pitt. Če je govoril resnico ali ne, ne vem. Stavil mi je preveč vprašanj in jaz se nisem počutila preveč varna. Bila bi raje srečala tukaj zunaj mesta Indijance, zavitega v blanket, kakor se jih tukaj še dosti vidi.

Le korajžo, mrs. Tomšič! Kadar drugi potujete skozi Gallup, se le ustavite malo in se prepričajte, da nismo tako divji kakor izgledamo na prvi pogled.

Mary Marinsek.

O delu in drugem
West Newton, Pa.—Ker imamo ravno sedaj dosti časa za citanje dopisov iz raznih naselbin, sem se namenil, da opišem nekoliko tukajšnje delavske razmere. Nekateri rovi obratujejo polovično, drugi pa še toliko ne. Pred dobrim mesecem je bilo toliko kričanja, da oviramo produkcijo. Ko pa smo se vrnili na delo čez tri dni, so pa obesili napis: "No work tomorrow".

Razmere v premogorovih se vedno spreminjajo, tako da starejši premogar ne more reči, da dela kakor je bil izučen. Ako katerega pobje, pa naj bo vzrok kompanijski ali delovodjev, dobimo takoj nova delovna pravila (mining rules). Ravno pred par dnevi mi je prinesel delo-

vodja v prostor listek od superintendenta, na katerem je zapisano, kdor nima majnskih papirjev, da mora iti njegov tovariš ppsvod z njim, kamorkoli gre.

Kakor drugod, je tudi tukaj odšlo šest fantov k vojakom, sicer Mike Kotar ml., Lawrence Merella, Victor Poverk, Stanley Pevec, Frank Peternel ml. (člani SNPJ) in Jacob Probn, ki je druge narodnosti. Koliko jih bo še moralo iti, se ne ve. Znamo, da se vsi srečni in zbrati vrnejo domov.

Kakor druga leta, priredi tudi Slovenaki dom tudi letos malo radno veselico. Vrši se 22. januarja zvečer. Za ples bo orkester Joeva Kramarja Brownsvilla. Vstopnina je 50 centov. Za maske so določene tri nagrade—tri, dva in en dolar. Vstopnino morajo plačati tudi "maske", pa naj bodo mehne ali velike.

Torej vabimo rojake od blizu in daleč na to veselico. Za to ne in željno bo vse preskrbelj tudi domačih klobas ne bo manjkalo. Torej na svidenje 22. januarja zvečer v našem Slovenskem domu.

Frank Zupanc, tajnik SD.

Vesakega malo
Windsor Heights, W. Va.—Ker nikdo ne poroča z našega hrba, bom jaz nekoliko napisal, kako se imamo. Božičnica, katero so pripravili za mladino 20. dec. društvo 407 SNPJ in društvo 220 bivše SSPZ, s katerim smo združeni, je naredila lep vtis na člane in vse naselebino. Turji hvala vsem, ki ste jo pomagali urediti in za delo, kakor tudi članicam Rebec, ki so igrali brezplačno.

Vloga Miklavža je igrala sestra Mary Krollich iz Boydsville, zapisničarka naše okrožne federacije SNPJ. Na božičnico sta bili dobro zastopani naselebni Boydsville in Glencoe, O.

Za leto 1942 je bil pri našem društvu izvoljen sledeči odbor: Predsednik Victor Hribar, podpredsednik Frank Kolenc, tajnik Frank Kolenc st., blagajnik Mali Tominač, zapisničarka Nada Hribar. Seje so vsako nedeljo v mesecu ob eni popoldni.

Član našega društva Joe Lokatič je bil 5. jan. pozvan v mesto Strica Sama, John Jurkovič, tudi član našega društva, pa je v armadi že od zadnjega leta. Tvoja oba naša darovala po en "karton" cigaret za božič.

Stanley Listovan se je zaročil z Mary Brusky. On je član našega društva in želimo, da tudi svojo zaročenko pripelje v našo sredo. Želimo jima obilo sreče v zakonskem stanu.

Nada Hribar, naša zapisničarka, pa je obhajala rojstni dan 10. jan. Njen mož ji je pripravil "surprise party", na kateri so se fino imeli. Nadi želimo mnogo let vse najboljše.

Neki naš bivši član mlajškega oddelka je imel pred meseci prestopiti v odrasli oddelk, a na žalost tega ni storil, da ga je bivši tajnik dvakrat opozoril, kot je poročal na seji. Sedaj se nahaja v kritičnem stanju v bolnišnici vsled pljučnice. Tukaj je zopet dokaz, kako pomembno je zopet organizacije potrebo. Ako bi bil prizadeti pristopiti odrasli oddelk, bi sedaj že imel jamal podporo. Na žalost ne, ker ni v glavo, če jim tako dobro želiš.

Tu smo imeli zimo, kakršna je bilo že šest let. Sedaj je malo toplejše vreme.

Frank Kolenc st., tajnik.

Voditelji Portorika stopili proti Tagwellu

San Juan, Portoriko, 21. jan. Voditelji dveh glavnih političnih strank so poslali telegram predsedniku Rooseveltu z zahtavo, naj takoj odstavi generala Guyja Tagwella. V telegramu naglašajo, da Tagwell nima nobenosti kot governer.

Izprememba imena

Gost: "Od kdaj se pa imenuje vaš hotel "Pri volu?"

Plačilnik: "Odkar ga je imel vzel nov lastnik."

Od leve na desno: Thomas Kennedy, tajnik-blagajnik rudarske unije UMWA; R. J. Thomas, predsednik avzine unije CIO; George Meany, tajnik-blagajnik ADF, in Matthew Well, podpredsednik ADF, člani novega vladnega delavskega odbora.

Vesti iz podjarmljene stare domovine

VESTI IZ SLOVENIJE

Več tisoč Slovencev med četniki Draže Mihajloviča . . .

Cleveland, 5. jan. (JČO).—Ameriški list v slovensčini Enakopravnost prinaša v svoji številki z dne 5. januarja sledeče: "Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da je med četniki generala Draže Mihajloviča, katerim se divi ves svet, tudi več tisoč Slovencev in glavni pribojnik generala Mihajloviča je neki slovenski kapetan. General Mihajlovič ima o borbenem duhu in morali naših slovenskih bojnikov ter o njihovem pomenovanju jugoslovanske misli zelo askavo mnenje.

Istočasno prihajajo tudi poročila o posrednih slučajih legendarnega heroizma. Naj navedemo nekaj primerov: Ko so se Italijani pripravljali, da zasežejo največje jugoslovansko bojno ladjo, sta dva ladijska poročnika — en Srb in en Slovenec — poslala vso posadko na kopno, nato pa podmirala ladjo. Ko je bilo vse pripravljeno, sta prizgala vžigalnike niti bomb, nato pa se tesno objela ter z ladjo vred zletela v zrak. Drug primer: Ko so prišli trije Pavelčičevi ustaši k poveljniku neke vojaške stanice, ki je bil Slovenec, ter zahtevali od njega predajo stanice, je naslednji potegnil samokres ter vse tri ubil, nato pa s svojimi vojniki pobegnil v gore. — Ustaši so se maščevali s tem, da so mu ubili ženo in njegovo malo hčerko . . .

barvana in brez znakov. Deluje samo v slabem vremenu, kadar so sovražna letala na tleh. Kadar niso v zraku, so zakrita z vejevjem, grmičjem in drevesjem v skritih letališčih v sredi področja generala Mihajloviča v Srbiji.

Zavezniški letalski strokovnjaki so smatrali jugoslovansko letalstvo, preden je bilo z nemškimi napadom popolnoma uničeno, kot najboljše malo moč v Evropi. Jugoslovanski letalci, izurjeni v Franciji in Angliji, so bili enaki najboljšim letalcem R. A. F. Po poročilih jugoslovanskih strokovnjakov v zamejstvu imajo jugoslovanske letalske sile dovolj skritega goriva za nadaljevanje ostre borbe do pomladi.

Jugoslovani v starih položajih Napredovanje jugoslovanske vojske, ki postaja vse večja, je omogočilo prihod do starih položajev, ki so jih imeli meseca septembra in sile gen. Mihajloviča nadzirajo sto in sto četvernih milj v srednji, zahodni in južni Srbiji in vključno tudi opustošene zahodne predele Čačka, Užica, Valjeva, Krupnja in Zvonika ob Drini, zahodno od Šabca ob Savi, Kosovski Mitrovici in južni okolici pokrajin okrog Kruševca, Paračina ter južno od Kragujevca v srednji Srbiji.

Nemške oblasti še vedno nadzirajo Niš, zelo važno križišče železniških prog železnice Beograd — Sofija in vojaško najvažnejšo točko v zahodni Srbiji in Banat, toda po zadnjih vestih četniki pomnožujejo svoje silne napade celo v teh pokrajinah, navzlic vsakodnevnim poročilom o ubijanju jugoslovancev v Belgradu in Pančevu.

Osišni ubijalci čakajo na sodbo

London, 10. jan. (AP).—Predstavljki devetih držav, ki so jih zasedle čete osišča, se bodo sestali prihodnji nedeljo, da zagotovijo pravnično in končno kazeno za uradne predstavnike Nemčije, Italije, Madžarske in Rumunije, ki so odgovorni za ubijanje talcev, ogromne denarne kazni in prisvajanje imetja pokorjenih držav.

Obveščeni krogi poudarjajo, da bo ta dogovor zhteval, da vlade, ki sedaj bivajo v Londonu, začnejo sestavljati "črne liste" nacijev in drugih oblastnikov, ki bodo prišli po vojni pred sodišča.

Ti krogi pravijo, da se bodo vlade Jugoslavije, Holandske, Belgije, Poljske, Norveške, Grške in Luksemburške dogovorile, da bodo kaznovani vsi krivci za vse prekršitve haške pogodbe iz leta 1907, ki jo je podpisala tudi Nemčija. Ali bodo sodile po edine države, ki jih to zadeva, ali posebna mednarodna sodišča, o tem se bo odločevalo hkratu z drugimi podrobnostmi pri naslednjih sestankih.

Združene države, Vel. Britanija, Rusija in Kitajska bodo na sestanku poslale opazovalce, aktivno pa se ga ne bodo udeležile, ker sestanki zadevajo samo tiste države, ki so zares pod zasedbo osišča. Sestanek nima zveze z medzvezniškim Svetom vlad, ki sta njegovi članici tudi Anglija in Rusija.

General John N. Greeley, načelnik ameriške vojaške misije, ki je odpotovala v Rusijo.

Justični departament

objavlja izvešček vseh regulacij glede sovražnih inozemcev

Justični departament je zagotovil nemške, italijanske in japonske podaničke, ki sedaj živijo v Združenih državah, da jim ne bo nihče nagajal in da bodo podvrženi le prav malo osebnim omejitvam, ako se mirno obnašajo in se vzdržijo vsakega čina nelojalnosti napram tej deželi.

Dočim je bilo približno 3000 viražnih inozemcev postavljenih v začasni zapor, odkar je bila napovedana vojna osiščnim državam, je generalni pravdnik Francis Biddle razložil, da je to bila potreba narodne obrambe in da so bili dotični ljudje vsled svojih prejšnjih činov osumničeni od justičnega departamenta.

Poleg tega, je nadaljeval, se sedaj zahteva od vseh sovražnih inozemcev, naj bodo osumničeni ali pa ne, da se, dokler vojna traja, ravnajo po gotovih odredbah glede svojega obnašanja. "Bistveno je za časa vojne, da se ukrene karkoli je potrebno za narodno obrambo", je razložil generalni pravdnik. "To pomeni, da je treba poloviti vse znane in osumničene sovražnike znortraj naših mej, kakor tudi zavrniti se proti sovražnikom, ki niso znani."

"To pa ne pomeni, da se je vlada Združenih držav oprijela nemilosrdnega ali maščevalnega stališča napram državljanom sovražnih držav, ki slučajno živijo med nami. Dočim se bo strogo postopalo proti vsakemu činu nelojalnosti, si bomo na vse načine prizadovali ohraniti one svobode, ki so jih inozemci poprej uživali in jih štiti pred diskriminacijo in zatiranjem."

"Tako dolgo, dokler njih obnašanje zasluži privilegije, ki jih demokracija daje, inozemci kakršnekolik narodnosti v Združenih državah se nimajo ničesar bati glede načina, kako bomo z njimi ravnali."

Generalni pravdnik je razložil, da pod določbami predsednikove proklamacije, ki proglašajo, da so Združene države v stanju vojne z vladami Nemčije, Italije in Japonske, je justični departament odgovoren za uveljavljanje zakonov, ki se tičejo sovražnih inozemcev. Odkar je bila vojna napovedana, je bilo približno 3000 sovražnih inozemcev postavljenih v zapor. To število predstavlja

manj kot polovico enega odstotka od 1.100.000 podanikov Nemčije, Italije in Japonske, tedaj živečih v Združenih državah. Oni, ki so bili ujetniki, so bili v vsakem primeru ljudje, glede katerih je justični departament imel razlog domnevati, da bi utegnili biti v pomoč sovražnikom Združenih držav. Mnogi so bili pod tajno preiskavo že mesece in celo leta s strani federalnega preiskovalnega urada.

Vsakdo pa, ki je bil na ta način aretiran, bo imel priložnost do priziva proti aretaciji pred Svetom za zaslišanje sovražnih inozemcev (Enemy Alien Hearing Board), kakršen je bil ustanovljen v vsakem federalnem pravosodnem okraju. Ti sveti so sestavljeni vsak od treh civilistov, izbranih izmed tamošnjih domačinov, in zaslišanje se bo vršilo za vsak slučaj posebej.

Sovražni inozemec sme pri zaslišanju biti v spremstvu člana družine ali prijatelja, ne pa odvetnika. Razlog zato je, kakor se razlaga, da zaslišni svet ni nikako sodišče; ni nikake ustavne obveze za Združene države, da bi poskrbele za legalni priziv proti aretaciji sovražnega inozemca za časa vojne in postopanje pred zasliševalnim svetom je le uvedeno dovolje demokratičnih načel. Osebe, privedene pred ta svet, bodo po splošnem pravilu smeje same pojasniti, zakaj bi morale biti spuščene na svobodo in predložiti priče in za-prisežene izjave glede svojega značaja. Ako bo potrebno, bo priseljeniški in naturalizacijski urad preskrbel tolmača.

Zasliševalni svet bo odposlal svoja priporočila generalnemu pravdniku, ki izreče končno odločbo, kaj se naj stori z dotičnim sovražnim inozemcem. Svet more priporočati nepogojno izpuščitev na svobodo ali na parolo ali pa internacijo do konca vojne. Oni, postavljeni na parolo, morejo biti izpuščeni z jamstvom ali brez njega, ali zahtevajo se bo, da se redno prijavljajo priseljeniški in naturalizacijski oblasti in da se ravnajo po gotovih drugih pogojih, ki utegnejo biti postavljeni. Osebe v zaporu smejo pošiljati in dobivati pisma, sprejemati obisk sorodnikov in prijateljev, opravljati svoje potrebne posle in rabiti telefon.

"Sovražni inozemci bodo pridržani le tedaj, ako se njihova konfinacija smatra za potrebno za mir in varnost te dežele", je generalni pravdnik razložil. "Le, ako je tehten razlog bojnosti za notranjo varnost dežele, bo sovražni inozemec interniran za dobó vojne."

Vsi sovražni inozemci — to so vsi državljanji Nemčije, Italije in Japonske, sedaj živeči v Združenih državah — se morajo upokoriti nekim regulacijam, da se izognejo aretaciji. Te so v kratkem sledeče:

1. Ne smejo stopiti v zono Panamskega kanala, niti ne smejo biti tam.

2. Ne smejo stopiti v noben del kontinentalnih Združenih držav oziroma njih posestev in teritorijev, niti iti ven iz njega razun pod takimi regulacijami, ki utegnejo biti odredjene. Lokalni urad priseljeniške in naturalizacijske službe bo dal vedeti, kakšne so te regulacije.

3. Sovražni inozemci ne smejo imeti v svoji posesti oziroma v svoji hiši ali poslovnem prostoru nikakega izmed sledečih

predmetov: strelno orožje, orožje ali orodje za vojno ali sestavni del istega, strelivo, bombe, razstrelivo ali snovi za izdelovanje razstreliv, radiopararite za sprejemanje in kratkih valovih (uradno označene kot "vsak aparat, ki je v stanju prejemati signale, poslanice ali vesti vsake narave, ki se razpošiljajo po frekvenci od 540 kilociklov ali manj), odpošiljalne radiopararite (uradno označene kot "vsak aparat, ki je v stanju odpošiljati ali prepošiljati radiosignale, vesti ali poslanice katerekoli vrste"), tajne brzobjavne znake in šifre, fotografske aparate, papirje, dokumente ali knjige, v katerih utegne biti nevidljivo pisanje; fotografe, orise, slike, črteže, mape in grafična predstavljanja katerekoli vojaške ali mornariške instalacije ali opreme, vojnega orodja, stroja ali stvari, rabljene ali ki bi se rabila v bojnih opreham vojske ali mornarice Združenih držav ali pa kake vojaške oziroma mornariške postojanke, tabora, ali postaje.

Ta odločba je bila nedavno razširjena, da se zahteva od sovražnih inozemcev, naj predajo lokalni policiji vsa strelna orožja, kratkovalne prejemne radiopararite, odpošiljalne aparate, fotografske aparate ne dalje kot do dne 5. januarja.

4. Sovražni inozemci se ne smejo voziti po aeroplanih brez dovoljenja generalnega pravdnika.

5. Ne smejo se gibati ali potovati od kraja do kraja izven sosesčine, kjer živijo, brez dovoljenja generalnega pravdnika. Da dobijo takó dovoljenje, morajo predložiti federalnemu pravdniku v okraju, kjer živijo, vsaj en teden pred nameravano vožnjo izjavo, vsebujočo sledeče informacije: ime, narodnost, številko o registraciji inozemcev, svrha vožnje, kam potuje, dan odhoda in povratka, kako se bo peljal in kako prometno sredstvo (železnico, bus, avto itd.) bo rabil. Ako namereva voziti se v razne kraje, treba podati silčne informacije za vsak kraj obiska.

Ta regulacija se pa je uradno sprejela, da ni nikake zapreke za sovražnega inozemca, da se ne bi svobodno gibal od točke do točke znotraj kraja ali sosesčine, kjer stamuje, kadar gre po svojem običajnem poslu, na privatni obisk, v šolo in od šole, v zabavišče, cerkev itd.

6. Sovražni inozemci ne smejo stopiti na zemljišča takih trdnjav, taborišč, letališč, elektrarn, pomolov, tovarn ali drugih mest, ki utegnejo biti izključeni od generalnega pravdnika ali druge pristojne oblasti, niti ne smejo biti najdeni v njih. Niti ne smejo stopiti na nobeno cesto, železniško progo, podzemeljski prehod ali druge prostore, ki niso pristopni splošnemu občinstvu.

7. Ne smejo spadati k nikaki skupini, organizaciji ali gibanju, zbranim od generalnega pravdnika, niti udeleževati se delovanja istih in ne smejo se ukvarjati s propagandističnim delovanjem nikake vrste.

Kdor ne uboga teh omejitev oziroma drugih, ki se utegnejo objaviti od časa do časa, utegne biti zaprt.

Sovražni inozemcem iz Nemčije in Italije ni prepovedano prositi za ameriško državljanstvo v zvezi z vojno obstoju. Morejo prositi za prvi papir vsak čas in za drugi papir vsak čas, ko se je zadostilo pogojem glede dolgotrajnega bivanja. Zakon pa določa, da se končna rešitev vseh prošelj, ki so bile viseče dne 8. decembra 1941, mora zakasniti za 90 dni v srhu, da se justičnemu departamentu da prilika preiskati posamezne slučaje. Nemški in italijanski inozemci, ki niso imeli vseh prošelj dne 8. decembra, morejo prositi ameriški državljanji le, ako predsednik Združenih držav da posebno dovoljenje, smejo pa brez drugega vložiti preliminarne tiskovine za prošnjo.

Niti ni zabranjeno sovražnim inozemcem, da bi bili nameščeni kjerkoli, razun pri nekaterih deilih v zvezi z izbranimi kontrakti. Kjer gre za delo zaupne narave za vojsko ali mornarico, mora se dobiti posebno dovoljenje od pristojne vladne agencije, predno dotični sovražni inozemec sme biti nameščen. Predsednik Združenih držav, kakor tudi generalni pravdnik, je nujno svetoval delodajalcem, naj

"Mi izvršimo delo"

Uprava in delavstvo se enoglasno odzivala na predsednikov govor

"Dobro, gospod predsednik, delo bomo izvršili."

To je bil soglasni odgovor ameriških industrij in delavstva na poziv predsednika Rooseveltja za izgotovitev ogromnih količin aeroplanov, tankov in ladij. Vsa plemena, narodnosti in vere v tej deželi so se združile v borbi za preskrbovanje naših vojakov z zadostnim orožjem za premaganje osišča.

OPM, ki je glavna vladna agencija za udejstvovanje tega programa, je takoj zajamčil izvedenja programa s temi besedami:

"Predsednik je postavil cilj. Mi pa smo visoko pomerili, da ga dosežemo."

"Dali bomo našim borilcem o njih 60.000 aeroplanov v letu 1942. Dali jim bomo onih 45.000 tankov. Dobili bodo onih 20.000 protiaviacijskih kanonov. In dostavili bomo onih 8.000.000 ton ladij."

"Vse te reči bomo skupno izdelali. Prišlo bodo iz umov, src in rok 130.000.000 mož, žensk in otrok, ki so svobodni."

"Le svobodni narod more doseči take cilje. Mi jih moremo doseči in jih bomo tudi dosegli."

Izjava je bila podpisana od Williama S. Knudsena in Sidneyja Hillmana, obeh tujerodnih ravnateljev pri OPM.

Sodnik Ferdinand Pecora, ki se je rodil v Italiji, je brzojavil Rooseveltu v imenu Legije za ameriško edinstvo:

"Vaše besede prinašajo nov pogum in zaupanje 30.000.000 ameriškim državljanom prve in druge generacije, ki so pripravljeni izliti svoj pogum, svojo moč, svoje bogastvo in če je treba, tudi svoje življenje za zmago svobode."

"Mi sprejemamo Vaše naročilo, da posvetimo svoje energije prizadevanju proti neslogi, plemeniti diskriminaciji in ustvarjanju nezaupanja in sumničnja med našimi državljanji. Vi ste govorili za demokracijo. Demokracija bo sedaj šla na delo."

Demokratje in republikanci v kongresu so vsi skupaj pohvalili predsednikov govor. Senator Glass iz Virginije, starešina senata, je izrazil obče čustvovanje, ko je rekel: "Ako se bomo borili tako dobro, kakor govorimo, bomo zmagali zares."

Ljudje na delu

Temu odzivu je bil slučen oni s strani ljudi na delu — južnjakih gorjancev, Yankee mehanikov, francoskih Kanadancev, Čehov, Jugoslovancev, Švedov, Nemcev — vseh Amerikancev.

Italijanski delavec v ladjedelnici ob zapadni obali je dejal: "Mussolini in njegov nacijski gospodar ter Japonci ne morejo vsi skupaj potopljati ladij tako hitro, kakor jih bomo mi spuščali na morje."

"Mi kujemo jeklo, ki postavi okovo okrog osišča", je rekel Slovac, ki dela v jeklarni blizu Pittsburga. Norveško-ameriški mornar je objubil: "Vi izdelate kanone in mi jih bomo prevažali tja, kjerkoli se morejo rabiti."

ne zapostavljajo na delu inozemcev ali ljudi z inozemskimi domaćimi imeni.

"Rad bi objasnili nevtralnimi in sovražnim inozemcem istotako, je generalni pravdnik izjavil, "da se na vse načine prizadevamo garantirati pošteno in nepristransko ravnanje z njimi v teku teh nujnih časov. Uveljavljanje zakonov o sovražnih inozemcih je bilo postavljeno v roke justičnega departamenta. Governeri in župani so bili naprošeni, naj podučijo lokalne uradnike, naj se ne vmešajo v federalne načrte in načine postopanja."

"Individualna svoboda je pravcato bistvo demokratičnih načel, za obrambo katerih se sedaj vojakujemo. Ne smemo opustiti ta načela, ko se borimo, da se ohranijo. Seveda, vlada ne more prenašati upornih činov nikake vrste. Ali noben inozemec se nima bati za svojo varnost in svobodo Združenih držav, dokler se obnaša v skladu z njihovimi zakoni in uboga one posebne regulacije, katerim utegne biti podvržen."

Neki Nемец srednje starosti, nekdanji višji narednik v cesarski nemški vojski, se je prijavil v pisarni župana Stanley W. Churcha mesta New Rochelle, N. Y. Položil je na mizo železni križec in šest drugih medalj, ki jih je bil dobil za junaštvo, ko se je boril v zadnji svetovni vojni.

Prsil je, naj se njegovo ime ne omeni, ker njegova mati še živi v Nemškem, in rekel je, da se je prijavil za prostovoljni vstop v vojsko takoj po napadu na Pearl Harbor, ali ga niso sprejeli radi starosti. Potem je naprosil, naj se njegovih sedem medalij pretopi v krogle, ki naj se izstrelijo proti naciejm.

Pojiski mehanik, ki sedaj dela pri izdelovanju tankov v neki detroitski tovarni, je dal izraz splošnemu občutku, ko je rekel: "Nekateri ljudje med nami se ne morejo boriti v vojski, ali vsi se moremo boriti, da pravočasno izgotovimo kar je treba."

Poslovni svet podpira program

Albert W. Hawkes, predsednik trgovske zbornice Združenih držav, je objubil popolno podporo s strani 1.689 podružnic. "Uprava industrij in biznisa", je rekel, "v polnem sodelovanju z delavstvom in vlado stori vse do skrajnih mej svoje zmognosti! Biznis sprejema poziv na patriotsko dolžnost."

William P. Witherow, predsednik organizacije tovarnarjev, je rekel, ki je tolikokrat naprotval predsednikovega delavskemu programu, je rekel, da časi nesloge so minuli. Industrija gre sedaj na svo moč . . . Morete biti zagotovljeni, da bo industrija vsesplošno podpirala predsednika v izvedbi programa."

Walter S. Tower, predsednik Ameriškega inštituta železa in jekla, je dejal: "Sedanja zmoglost izdelovanja 88.000.000 ton jekla v tej deželi pomeni, da moremo producirati 50 odstotkov več kot Nemčija, Italija, Japonska in vse zasedene evropske dežele skupaj."

"Ako moremo napraviti en tank ali en aeroplan", je rekel Henry Ford, "jih lahko napravimo tisoče. Vse, kar je potrebno v masni industriji, je izdelati pravilno prvo enoto. Ostalo sledi jako lahko in hitro."

Kaj pravijo izdelovalci letal

Tu je nekoliko pomenkov s strani voditeljev aviacijske industrije:

Donald W. Douglas, predsednik družbe Douglas Aircraft: "Ob potrebnih materialih in orodjih se more ameriška industrija dvigniti in se bo dvignila, da zadosti nujnosti in začudila bo svet."

Hugh Fenwick, podpredsednik družbe Vultee Aircraft: "Vsak moški in ženska pri Vultee bo zavil rokave malo višje, delal malo trdnjeje in izpolnil svoj del naloge."

Lincoln R. Scafe, generalni upravitelj Martin Nebraske Company, je rekel: "Seveda moremo doseči določeno število. Pravzaprav moremo storiti še boljše. Ako je treba, moremo izdelati toliko aeroplanov na leto, kolikor smo avtomobilov."

Isto stvar so izjavili voditelji drugih industrij. L. W. Scott Alter, predsednik tovarne American Tool Works v Cincinnatiju, je rekel: "Skoraj vsak dan nas vprašajo neka, kar se nam zdi fantastično in neizvedljivo, potem pa se spravimo na delo in izvedemo."

C. A. Tilt, predsednik Diamond-T Motor Car Company v Chicagu, je rekel: "Ko spravimo vse te tovarne zares v obrat, preplavili bomo svet z vojnim materialom."

"Mora se izvesti, so rekli ladjedelci San Francisco zaliva. "Morali bomo nastaviti več delavcev, zlasti za drugi in tretji shift", je rekel Joseph Moore, načelnik Moore Drydock Companyje. "Glavna stvar bo dobiti opreme in to se more dobiti."

Ameriški diplomatje dospeli v Lizbono

Lizbona, Portugalska, 21. jan. —Herbert C. Peil, bivši ameriški poslanik v Budimpešti, Ogrska, in člani njegovega štaba so dospeli sem s posebnim vlakom na svoji poti domov.

Slika kaže britanske letalo, ki so došle v Singapor, največje britsko Irndjavno na Daljnem vzhodu.

Jugoslovanska letala so pre-

ODPLAVLJENCI

IVAN JONTEZ

(Nadaljevanje.)

"Za delom bi šli, Mr. Muren, tako ne bo šlo, saj veste... stanarino bo treba plačati in brez hrane tudi ne boste mogli živeti..."

Jakob jo je debelo pogledal, kakor da je ne more razumeti. Potem se mu je začelo jasniti v glavi. Saj res, najemnino dolguje že za dva meseca. In plačati je nima s čim. V predalu je še nekaj dolarjev, ki pa ne bi pokrili niti desetinke dolga. Od žene posmrtnine ni ostalo nič — pogrebnik se je pobrigal za to... In brez zasluzka je.

Gospodinja je uganila Jakobove misli ter postala malo prijaznejša.

"No, saj ni treba misliti, da vas terjam... boste že plačali, kadar boste mogli... samo opozoriti sem vas hotela, da ne velja, da bi noč in dan čepeli doma in žalovali — moj Bog, tudi jaz sem že bila vdova, hudo je bilo, pa sem prebolela vse! — in da bi bilo dobro, da bi šli malo ven ter se malo razgledali za delom... Tako kot dozdaj ne bo šlo dolgo... In pa še tole: tih sob zdaj ne boste potrebovali, ena bi vam zadostovala, morda bi šli v podstrešno sobico, čedna je in udobna... Za najemnino pa... no, saj razumem, se bo že obrnilo na bolje tudi za vas, bomo pa potem poračunali..."

Jakob je prvič, odkar je dobil usodno vest, da se mu je bila žena smrtno ponorečila, začel zopet naglo misliti. Kaj naj stori? Jasno je, da bi ženska rada, da bi izpraznil stanovanje, da bi ga dala v najem. Ali naj se preseli v podstrešno sobo? To bi pomenilo samo nadaljnje kopicenje dolga, kajti dela itak ne bo še dobil. Ali bi se obrnil na prijatelje za pomoč? Ne, miloščne ne mara od nikogar! Kaj torej?

Tedaj se je oglasilo v Jakobu z vso silo: "Proč od tod! Ven iz te hiše, ki ga v nji vse spominja na ure, ki je šla za zmerom v nepovračljivost, na Zofijo, ki je ne bo videl nikdar več! Proč — kamorkoli!"

"Mr. Muren, ne smete si svojih besed preveč k srcu jemati... se je zopet oglasila gospodinja, ki ji je postalo pri Jakobu neprijetno pri duši. "Nič slabega varp ne želim... V podstrešno sobico bomo postavili posteljo, omaro za perilo in mizico pa par stolov, pa boste lepo na toplem... Pozimi vam bom dala še pečico na plin, da vas ne bo zeblo... Saj nisimo pri nas tako slabi..."

Jakob je počasi odmajal z glavo. Da si ji ni treba beliti glave zaradi njega, jo je zagotovil. V njeni hiši itak ne želi več ostati, ker bi ga preveč spominjala žene, ki jo je bil tako neprickavano izgubil. Če bi bila toliko prijazna, da bi mu pokazala kak kotiček, kjer bo lahko spravil tisto malo premičnin, kar jih ima, bi ji bil hvaležen. Saj ni dosti — nekaj knjig, star pisalni stroj in nekaj kovčkov, v katere bo spravil obleko, svojo in Zofijino.

Gospodinja se je oddahnila. Zalostnih, do smrti potrpih ljudi ni imela rada v svoji bližini, zato ji je bilo prav, da je bil Jakob pripravljen oditi.

"Kar v podstrešno sobico prenesite svoje stvari, saj itak stoji prazna," je rekla. "Ampak kam pa mislite, Mr. Muren, v tem času? Jesen je, zima ni daleč... Ali se nemara preselite k svojim prijateljem?"

"Ne vem... Kamorkoli..." je tiho odgovoril Jakob z mirom upančca, ki ga udobnost življenja prav nič več ne zanima.

Gospodinja je zmignila z rameni, kakor bi hotela reči: "Čudak..." ter počasi odšla proti vratom.

Jakob pa je še rekel: "Zaradi zaostale najemnine... jo bom že plačal, kadar bom imel denar... Sicer pa imate moje stvari... če me dolgo ne bo nazaj, lah-

ko vse prodate... nekaj boste že dobili zanje..."

V gospodnji se je zbudil človek. "Mr. Muren, prosim, ne belite si glave zaradi tega malega dolga," je prijazno rekla, kakor bi se ji fant smilil. "Vaše stvari bodo pa čakale vas... nihče jih ne bo prodal! Dober najemnik ste bili in rada sem vas imela... zato. In če potreba nanese... podstrešna sobica bo prazna..."

Jakob se je otožno nasmehnil. "Hvala, dobri ste..."

Dobro uro pozneje je stopil na cesto.

Sredi popoldneva se je Jakob znašel na mestnem smetišču ob jezeru. Bil je utrujen od dnevne tavanja ter se vsedel na velik kamen ob kupu smeti in zavržene šare. Bil je lep jesenski dan in sonce je še prijetno grelo. Zrak je bil topel in miren. Jakob se je naslonil s komolci ob kolena, zagodil brado med pesti ter zastrmel v globel pod seboj, ki je bila zarezana med smetmi in razvlečeno šaro nalik miniaturnemu kanjonu, ob čijega stenah so slonele ravne kolibe, zbite iz zavrženih kosov lesa, pločevine in zabojev in v katerih so stanovali revni, brezposelni brezdomci.

Beraška naselbina je vzbudila Jakobovo zanimanje. Večkrat je že čul od takih naselbinah, toda videl ni še nobene. Zato je z zanimanjem ogledoval borne kolibe, postavljene brez načrta in iz materiala, ki je bil pač trenutno na razpolago, in njihove prebivalce, ki so si dali različnega oprava okrog svojih kolib.

Od nekod se mu je približal priletel možakar s črnimi kockami obraslega obraza, iz katerega je štrlel zabuhel plavkastored nos in gledalo dvoje drobnih svetlosivih oči, oblečen pa je bil v razcefrane hlače, raztrgan pleten jopič in stari zastarali sličen suknjič, na glavi pa mu je čepela stara, zamazana kapa, ki je povsem harmonizirala z ostalo brezdomčevjo opravo in njegovimi razdrapanimi, z žico skupaj spetim čevlji.

"Epa dan!" je nagovoril Jakob ter prisedel. "Imaš tobak?"

Jakob ga je začudeno pogledal, mehanično izvlekel iz žepa svoje suknje zavojček tobaka ter ga ponudil neznancu.

"Jim mi je ime," je dejal le-ta, vzela tobak, si zvil svalčico ter si jo našal. "Star prebivalec Hoovertowna..."

"Jakob..." mu je povedal svoje ime Jakob. "In kaj iščeš tod?"

Jakob je malodušno molčal. Oni ga je moral razumeti, kajti smeje se je udaril Jakobovo pleč ter mu prigovarjal: "No, mo dečko, le ne izgublaj korajže, dokler je v našem lepem Hoovertownu še kaj prostora za poštene ljudi... Vidiš, tamle doli," je s prstom pokazal v dolino, "je moja palača. Tista, ki piše na nji 'Standard Oil Co.', 'Drink Coca Cola' in 'Swift's Bacon'... Sam sem, prostora je dovolj za dva... Greš pogledat?"

Šla sta. Ob strmem bregu, posutem s smetmi in razno naljako, je stala šest čevljev visoka in okrog osem dolga in široka koliba, narejena iz starih zabojev in obita s kosi zavržene pločevine, pokrita s plastmi zavržene stare strešne lepenke, obložene s kamenjem. Notranjost kolibe je bila prav tako nevljudna kot njena zunanost. Stene, obložene z lepenko in časopisnim papirjem, iz starih desk zbita postelja, na kateri je bilo polno starih čuž, majhna, zarjavela pečica na premog, dvoje pohabljenih stolov, zaboj za kurivo in nekaj ponev in loncev. Svetloba je prihajala skozi samcato okence pri vratih.

(Dalje prihodnjič.)

trudnost njegovih besed. In če že ne tega, hotel bi vsaj vedeti, da sedi nekje skrit, da se naslanja za zastorom, da čaka pred pragom in premišlja, ali bi vstopil in izpregovoril!

Vse, vse bi hotel, samo tega ne, kar vem zdaj dobro in nedvomljivo: da njega sploh ni, da sem le jaz. Toda spoznanje je tu in je krivo, da se mi tresne roka in da mi plešejo erke pred očmi, ko zapisujem zgodbo sinočnjega večera.

Prišel sem domov, ko se je bilo ravno zmračilo. V sencah so ležali koti sobe; moral sem obstati na pragu, da se ne navadile oči. Le tuintam se je še svetil rob mize, hrbet stola ali bronast okrasek na črnem boku mojega klavirja, ki molči že dokaj let. Vse je bilo temno in skrivnostno, samo strop se je širil v svetlobi, ki je prihajala od žarnic na bregu.

Vlažno in mlačno je vejal od reke, zdaj prijetno, kakor pač diha poletna noč, zdaj gnilo in ogabno, kakor diši ob Ljubljanični dan za dnem, ako izvzameš čudeže božje.

Jaz sem bil miren in skorajda zadovoljen; kar nekako pozabil sem večer popoldne vse nadležne misli prejšnjih dni. Izprehajal sem se s prijatelji, ki so bili sami zasluzni možje, listi naše gore in dike milega naroda, sedel sem z njimi v gostilni in sem se udeleževal sila modrega in blagonadejnega razgovora o načinu, kako zasadi oljno miru in sprave ter končati naš bratomorni boj. "Svaka sila do vremena!" sem zaključil naposled in smo se razšli z veselimi srci in z zadovoljnim smehljajem ljudi, ki vedo, da imajo zasluge.

Stopil sem med svoje stene; in jedva sem odložil panama in palico, jedva je utihnila operetna melodija, ki sem si jo prizužgal med potjo, že se je zgodilo tisto, kar je poslano, da zakrivi ves poznejši dogodek. Globoko nekje tu notri se je oglasila želja, kakor da bi bilo prišlo povele od visoke gosposke, brez vzrokov in brez razlog; jaz pa sem stopil k oknu, v pokorščini do ukaza.

Drevesa po nabrežju so temnela v šepetajoči vrsti; na eni izmed klopi pod njimi, precej daleč od mene, se je slišal hripav, pritažen ženski smeh in moški glas, ki je tolažil in prigovarjal. Onstran vode so vstajale hiše iz

Tanki pred tovarno Angus Co. v Montrealu, Kanada.

"Jaz sedim," sem dejal v osuplosti. Potipal sem za naslanjač. "Resnično, sedim; oni tam pa stoji. Torej nisem jaz?" Prestrašil sem se nekoliko. Najrajši bi bil prižgal vžigalico; nato sem se spomnil, da strah ni dika junakov, in sem vprašal z moškimi in zelo globokim glasom:

"Pozdravljeni, blagorodje... Kaj izvolite uganjati v tujem stanovanju?"

Človek v rzcalu se je zdrnil: popravil je zapestnico, siva promenadna suknja se mu je zamajala in se je opletla okrog kolen. Toda ni mi odgovoril.

"Ta je lepa!" sem se začudil jaz. "Poslušajte, gospod, predstavi se ne bi bilo ravno surovost!"

Tujec je dvignil obraz in ga je obrnil tako, da sem mogel dobro razločiti poteze.

"Doktor Timijan," je izpregovoril z zanikrnim in ravnodušnim glasom.

"Kako?—Kaj? Ah, zatorej, vi ne slišite... Nehote sem pričel govoriti glasno in s povdar-kom na vsaki besedi, kakor je bila sicer navada med nama. "Pa tako pozno..." sem dodal brez misli, kajti vse nekaj drugega mi je oralo po možganih.

"Tako pojdem..." je dejal gost. "Tako, oprostite, samo vaš samokres sem si izposodil." Smith & Wesson Hammerless" je rekel zadovoljno in s čednim angleškim izgovorom, "fino orožje, hm! S tem bi pogodil pikov as na trideset korakov..."

(Dalje prihodnjič.)

Listen to PALANDECH'S RADIO BROADCAST Featuring a Program of YUGOSLAV FOLK MUSIC Every Saturday, 1 to 2 P.M. STATION WHIP 1520 kilocycles (Top of the Dial)

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA v tiskarsko obrt spadajoča dela. Tiska vabila za veselice in shoda, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih. VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

SNPJ PRINTERY 2657-58 S. LAWDALE AVENUE CHICAGO, ILLINOIS TEL. ROCKWELL 4904

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člani ali nečlane \$6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni varoka reči, da je list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasa. Ilo—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral listi član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista. In obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

Cena listu Prosveta je: Za Zdrul. države in Kanado \$6.00 Za Čicero in Chicago je \$7.50

1 tednik in	4.80	1 tednik in	6.30
2 tednika in	3.60	2 tednika in	5.10
3 tednike in	2.40	3 tednike in	3.90
4 tednike in	1.20	4 tednike in	2.70
5 tednikov in	nič	5 tednikov in	1.50

Za Evropo je \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto. list, ki je vaša lastnina.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

Prišlo po informacije na naslov: 1) Ime Čl. druživa št. Naslov 2) Čl. druživa št. 3) Čl. druživa št. 4) Čl. druživa št. 5) Čl. druživa št. Mesto Država Nov naročnik Star naročnik

Obsojenci

Vladimir Levstik RIKARD MALLOPROU (Nadaljevanje.)

Pa ona? Kaj misli moja nevesta, da se ne brani grbe za moža? Brččas nima estetske naslade nad pokvečenimi pleči in nad krivimi hrbiti; stavlil bi kaj, da se ji zde grbe in enake krasote prav tako odveč, kakor naprimer romantična arhitektonika življenja ali pa novele in tragedije v vsakdanji prozi. Zakaj pametna ženska je in kolikortoliko popolnejša od mene, česar se mi ne seveda ni zdelo priznati. Ali torej ne laže, ko govori, da me ljubi? Laže! Kolikokrat reče takšno besedo, kolikokrat pokaže takšno misel, je sama laž in hinvavičina!

Malva da ni ljubila pohabljenca? Preveč gre njena duša za lepoto... Duša? In za lepoto? Haha... Rad bi vedel, zakaj me je hotela, zakaj mi ne reče, da naj jo pustim? Da sem lep, mi seveda ni dejala, še nikoli ne. Čemu? Pokaj? Saj ni bilo treba toliko laži in pretvare... "Ti si tako dober z menoj... Tako morder si... Govoriš, kakor da bi razpjal zlato..." In tako dalje.—O, vem, kaj hoče! Ženska je pač med našimi ljudmi zgolj

manjša ali večja ničla, ako ji manjka močevega ugleda in njegove važnosti v najnem življenju, da bi služila njeni puhli babji nečimernosti, kot prijetno ubrano ozadje; no, in Rikard Malloprou ima vendarle dokaj takozvane bodočnosti pred seboj: lastna zmoglost in sposobnost po naravi, protekcija, denar,—vse same reči, ki so sanjam častihlepne ženske nedvojbeno poročstvo za portfelj pravosodnega ministra.

In zato, samo zato... O Bog, ali si ni mogla izbrati koga drugega? Bogata je, saj bi se bil našel kdo, ki bi jo pobral brez ljubezni, kakor se je ona obljubila meni, tudi lepa je in do vsakogar, kdor nima grbe, prejkone polna kreposti. Zato sem jo ljubil—in jo še ljubim.

Ljubim... Kako bedasta, kako ničeva beseda! Mehur iz milnice, ozarjen stud... Ljubezen mi je morda še pred mesecem dni pomenila ves blagor in poslednjo tolažbo; zdaj je, takšna, kakršno je dovoljeno gojiti v spodobni in moralni družbi, ime vse nečistosti, vse sramote in vsakršnega prešestvanja: tako je pride na semenj tisto devišstvo, ki smo imeli pred njim svoje dni — za blagodejno izpremembo — tuintam še kosček svetega strahu... Naprodaj je, in to je ravno podlost, da ne kadarkoli; vi-

sok kurz ima in za vsak papir ga ni dobiti. Ne, Malva: morda prav zato, ker te ljubim tako po krivici in tako nesramno lepo in pošteno, —morda prav zato ti hočem prihraniti tvoj greh. Drug se ti najde zanj, če boš mislila, da umreš, ako si ga ne naprtiš...

IV.

Prvo jutro stije čez kostanje; vso noč nisem spal. Kako bi mogel zatisniti oko po tem, kar se je zgodilo! Gledal sem reči, —poslušal sem besede—o groza... Mrak se je bil razsrdil name in je rodil prikazen, da je govorila z menoj o dvomu in o resnici; in zdaj je vse končano, zdaj je vse dokazano; vse je jasno kakor to jutro pred mojimi okni. Poslednja nada se je porušila v nočnejši noči, ostalo pa je dejstvo, mrzlo kakor led.

Ni še pretekla dobra ura, odkar sem nehal begati po hiši; skoraj do belega dne sem tekal iz kota v kot, odpiral sem vrata in jih zapiral, prižigal in ugašal svetilke in iskal njega, ki je bil z menoj. Iskal sem ga, ali ni ga bilo. In zdaj me je strah, ne njega, namreč tega, da ga ni! Hotel bi, da se vrne; da sede v naslonjač in prekriža noge ter me pogleda z žalostnim očesom... Hotel bi poslušati njegove korake, loviti njegove vzdihne in tehtati težko